

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat Jan Kooij centraal.

De soldatentijd voor Jan begon eigenlijk al half april 1944, toen hij zich meldde bij de BS, de Binnenlandse Strijdkrachten. Bij de bevrijding van Lutten op 6 april 1945 werd hij ingezet om zijn dorp van de Duitsers te verlossen. Later dat jaar ging hij als OVW-er (oorlogsvrijwilliger) naar Indië. Niet rechtstreeks, maar via een omweg. In oktober ging Kooij met de trein naar het Franse Calais, vervolgens met de boot naar Dover in Engeland en van daaruit naar een groot opleidingskamp in de buurt van Raeding. Die opleiding duurde blijkbaar niet zolang, want op 27 oktober vertrok hij uit Southampton met de Nieuw Amsterdam naar Indië. Onderweg hoorden ze in de haven van Aden, tot hun grote teleurstelling, dat Nederlandse soldaten nog niet welkom waren in Indië. De reis ging daarom verder naar Penang op Malakka, het huidige Maleisië. Hier kregen de Nederlandse militairen tot taak de krijgsgevangen Japanners te bewaken. Drie maanden duurde dat en toen kwam het bericht "We gaan naar Java." Met een oude gammele stoomboot, die ervoor zorgde dat er voortdurend roetvlokken om je oren vlogen, bereikten ze Priok. Daar kwamen ze weer in een kampement waar het verre van netjes was, om het mild uit te drukken. 's Nachts hadden ze veel last van ongedierte. De kikkers gingen daar zo te keer, dat de manschappen met z'n allen naar buiten stormden om de beesten weg te jagen. Het hielp echter maar voor even. Na enige tijd werden de soldaten verplaatst naar Batavia. Ondanks dat daar Brits-Indische bezetting was, was het er zeer onrustig. Die Brits-Indiërs dreven handel met de kampongbewoners, die nauwe banden hadden met de terroristen. Als ze de stad in gingen moesten ze altijd met z'n drieën wezen en altijd gewapend. Later kwamen ze in de buitenwijken, waar veel Nederlanders woonden. Kooij: "Je kon merken dat die mensen blij waren om ons daar te zien. Als we vrij waren werden we vaak uitgenodigd om te komen koffiedrinken." Maar ook aan de periode Batavia kwam een eind, waarna de manschappen werden overgevlogen naar Bandoeng. Daar begon pas het 'grote werk'. De verbindingsweg over de Gedeh, van Batavia naar Bandoeng, moest worden 'veilig gesteld'. De belangrijke plaats Tjandjoer moest gezuiverd worden van terroristen en van Japanners die zich bij die terroristen hadden aangesloten. Nadat Tjandjoer bezet was brak een periode aan van patrouillelopen. Tijdens één van die patrouilles sneuvelde een goede bekende van Kooij uit zijn BS-tijd. Het was korporaal Jan Stroobock, die tijdens de Tweede Wereldoorlog zat ondergedoken in Lutten. "Toen we in Tjandjoer kwamen was alles op de velden dor en dood. Maar toen de rust was weergekeerd en de bendes verdreven waren werden de sawa's weer met rijst beplant en kon er weer gewerkt worden. En dat was waar we voor gekomen waren: orde en rust herstellen", aldus Kooij. Tijdens het verblijf in Indië is Jan Kooij ook nog gewond geraakt. In een bochtige weg werd hij uit een auto geslingerd. Het leverde hem ruim vier weken rust op in het ziekenhuis in Bandoeng. De diagnose: een gescheurde knieband. Hierna werd Kooij overgeplaatst naar de LTD, de Leger Technische Dienst, waar hij tewerk werd gesteld in een garage als monteur. De Eerste Politie Actie heeft Kooij nog meegemaakt. De LTD zat in de achterhoede, maar dat betekende niet dat het zonder gevaar was. Mannen die op het land aan het werk waren moest je terdege in de gaten houden. Het leek allemaal zo onschuldig, maar je kon opeens beschoten worden. Hoeveel er in zijn groep gesneuveld zijn weet Kooij niet meer, maar hij herinnert zich nog wel de dood van Overste Boers. Boers, tijdens de Tweede Wereldoorlog kapitein in het Nederlandse leger, liep op de weg naar Cheriban in een hinderlaag. Kooij was bij de begrafenis aanwezig. Bijna drie jaar heeft Jan Kooij in Indië gezeten. Met De Waterman keerde hij naar Holland terug, waarna op 7 juni 1948 de ontschepping volgde.